

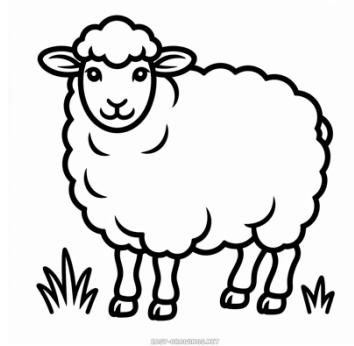
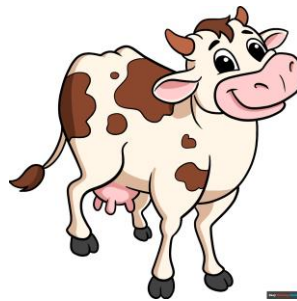
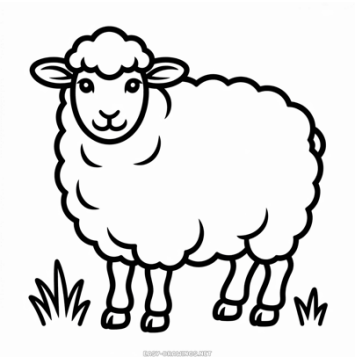
KÕRVALPRODUKTIDE JA JÄÄKIDE VÄÄRINDAMINE PÕLLUMAJANDUSES

Pille Hammerbeck

**Kaasrahastanud
Euroopa Liit**

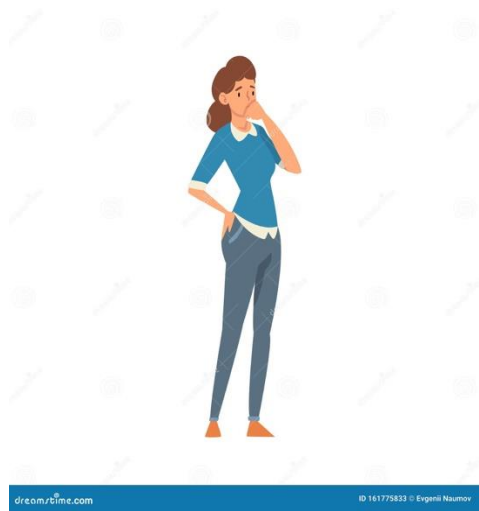
Mis meid käivitas?

Ühine probleem - Põllumajandus- ja Toiduameti reform aastal 2018.

- ✓ Loomad pandi excelisse
- ✓ Kadus väiketapamajade paindlikus
- ✓ Tööaeg vähenes
- ✓ Ametnike raiskamine

Mis edasi sai....

KOOSTÖÖ algus

- MTÜ Eesti Väiketapamajade Liit asutamine (23.01.2018 kantud registrisse)
- Kohtumised ja elavad vestlused
- Tõdemine, et ÜHINE PROBLEEM ei olegi tegelikult KÕIGILE PROBLEEMIKS!
- Mis on ühised mured ja koostöö kohad? – LOOMSED KÕRVALSAADUSED

Üheskoos edasi – plaanide tegemine ja võimaluste leidmine

- ✓ Tea mida tahad (hiljem saad aru, et tegelikult ei teadnud Sa midagi;)
- ✓ Leia see õige inimene - mootor, mis masinat edasi viib
- ✓ Ole kindel, et pardal on ka neid, kes rasketel hetkedel sädet annavad
- ✓ Ära heida pardalt neid, kes tahavad lihtsalt kaasreisijad olla, kuid on Sinuga ühes paadis
- ✓ Takistused on selleks, et neid ületada ja nendest õppida – Ole valmis ÕPPIMA!!!

„Kaua tehtud kaunikene“.....

- 29.09.2021 - OÜ Roheveski registreeritud äriregistris
- 29.12.2022 – „Roheveski loomsete kõrvalsaaduste käitlemise tehas“ toetuse taotlus esitatud
- 24.05.2023 – taotlus sai rahastamise otsuse
- Oktoober 2024 – vanade hoonete lammutamise algus

Roheveski
kinnistu
25.10.2024

.....

- 14.03.2025 – kopp maasse
- 31.10.2025 – Ehitus valmis – Aitäh Mapri Ehitus OÜ!
- 08.12.2025 – ajutine tegevusluba väljastatud (tähtaeg 3 kuud, pikendati 3 kuuks),
- 08.12.2025 – 04.05.2026 - VALIDEERIMISE PROTSESS

Roheveski
kinnistu
26.11.2025

.....

- 11.02.2026 - Seadmete seadistamine
- 08.03.2026 – ajutise tegevusloa pikendamise otsus (tähtaeg 3 kuud)
- 05.06.2026 - TÄHTAJATU tegevusluba
- 28.05.2026 - Lõpparuanne ja viimane kuluaruanne esitatud
- 21.07.2026 – PRIA kohapealne kontroll
- 24.08.2026 - Projekt määrati seisundisse LÕPETATUD!

JA NÜÜD ALLES ÕIGE TÖÖ HAKKAB!

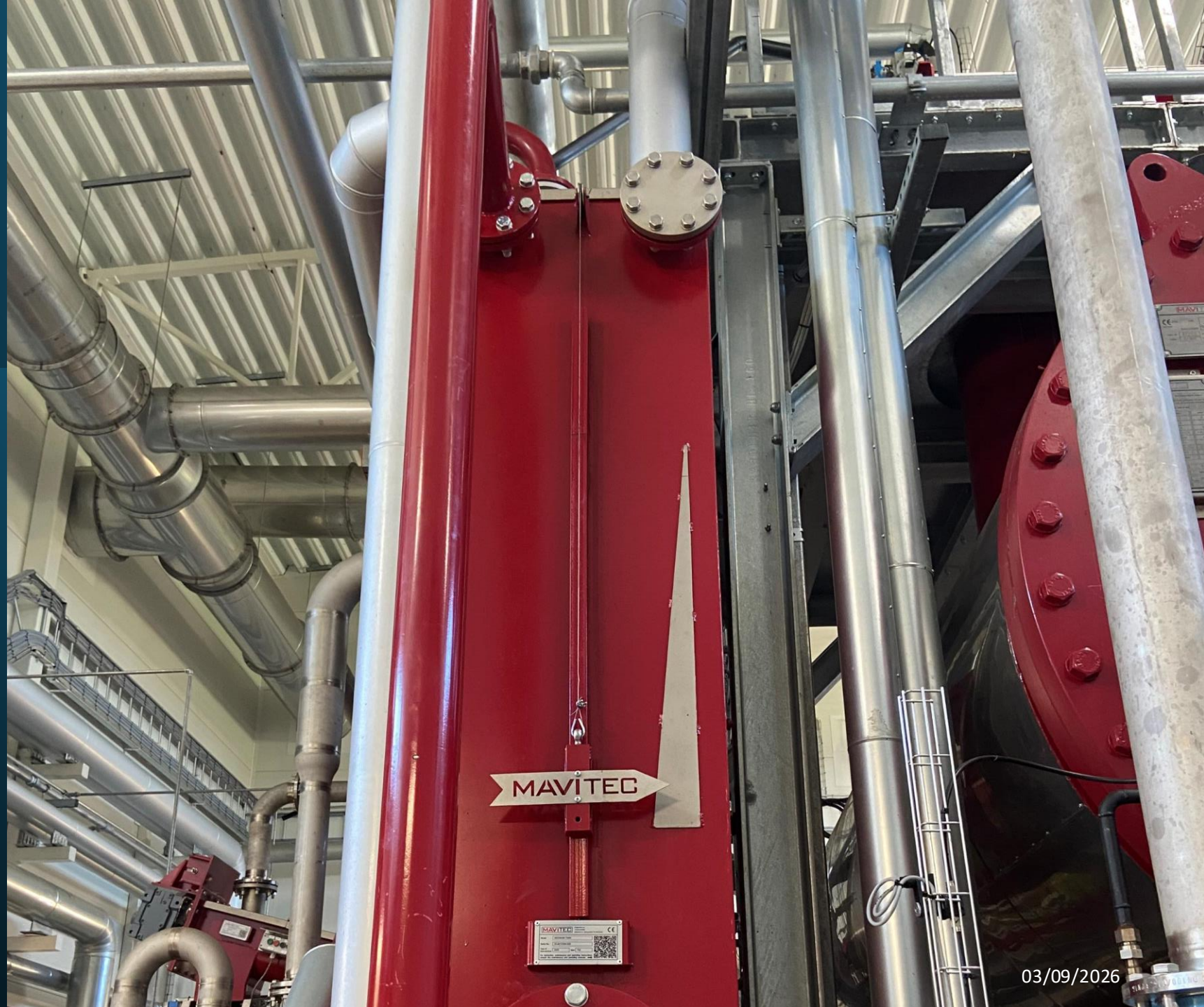
Aurukatel

Katel ehk
meie jaoks
Cooker

Sediskim tank

Mida me siis tegelikult teeme?

- Kogume kokku **2 ja 3 kategooria** loomsed kõrvalsaadused
- Purustame need ja seejärel steriliseerime **133 kraadi** juures **3 absoluutrõhu** all vähemalt **20 minutit**. Kui temperatuur või rõhk langevad alla lubatud piiri hakkab 20 minutit uuesti käima...
- Edasise rafineerimise käigus pressitakse välja **rasv**, misjärel jääb järgi **lihakondijahu** (LKJ)

Steriliseeritud mass

Lihakondijahu - LKJ

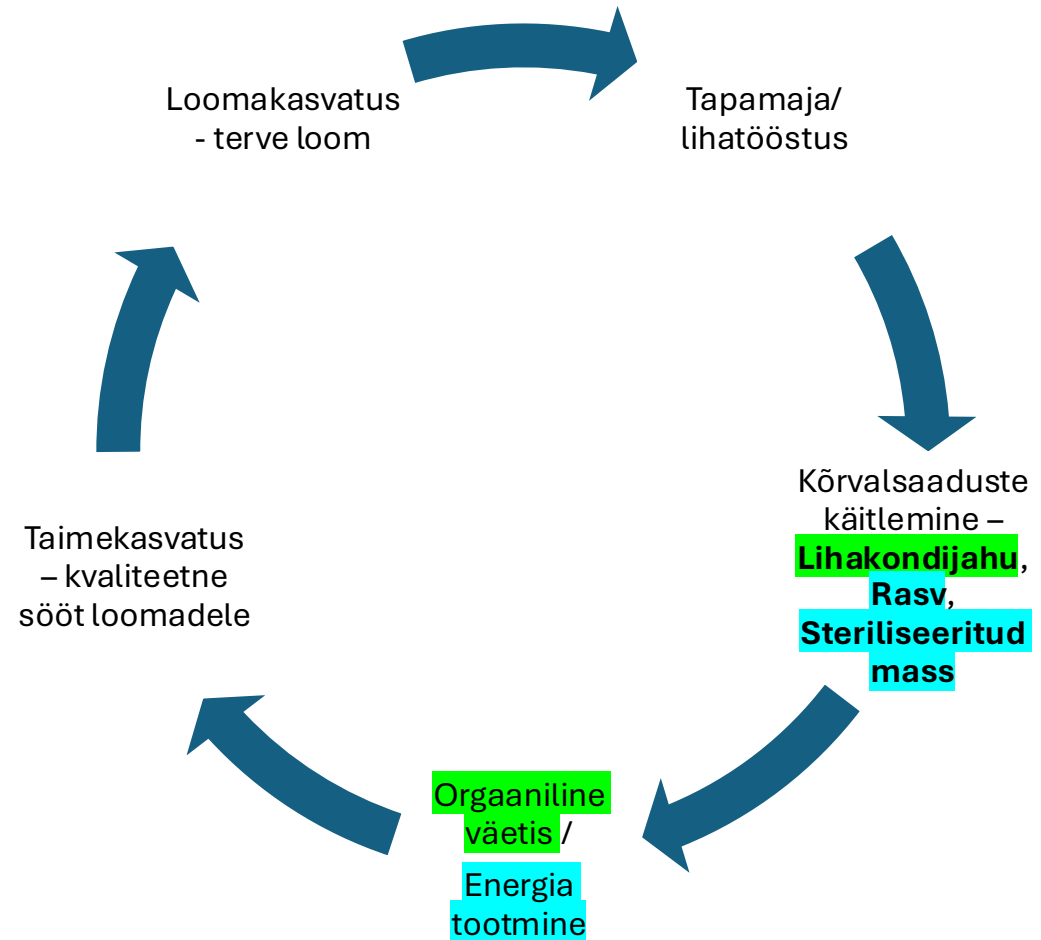
Rasv

RINGBIOMAJANDUS – ühendav lüli ahelas

KUI ENNE SAID
TEEMANDITEST SÕED

Meil on „Loomsed kõrvalsaadused“ ja nendest saadud tooted mitte

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr. 1069/2009

Artikkel 3

Mõisted

Käesoleva määruse kohaldamisel kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) **„loomsed kõrvalsaadused“** – loomade terved kehad või nende osad, loomsed saadused või muud loomset päritolu saadused, mis ei ole ette nähtud inimtoiduks, sh munarakud, embrüod ja sperma;
- 2) **„loomsetest kõrvalsaadustest saadud tooted“** – tooted, mis on saadud loomsete kõrvalsaaduste ühe või mitme töötlemise või töötlustapi tulemusena;
- 3) **„loomsed saadused“** – loomsed tooted, nagu need on määratletud määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 8.1;

.... jäätmed

Jäätmeseadus

§ 1 (2) Käesoleva seaduse reguleerimisalasse **ei kuulu** osas, mis on reguleeritud teiste seadustega või Euroopa Liidu määrustega:

2) **loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete** Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1069/2009, milles sätestatakse muuks otstarbeks kui inимtoiduks ettenähtud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete tervise-eeskirjad ning....., nimetatud käitlemine, välja arvatud juhul, kui neid põletatakse, ladestatakse või kasutatakse biogaasi või komposti tootmisel;

.....

§ 2 (1) Jäätmed on mis tahes vallasasi või kinnistatud laev, mille valdaja on **ära visanud**, kavatseb seda teha või on kohustatud seda tegema.

(2) Äraviskamine tähendab vallasasja kasutuselt kõrvaldamist, loobumist selle kasutusele võtmisest või kasutusest hoidmist, kui selle kasutusele võtmine ei ole tehniliselt võimalik, majanduslikest või keskkonnanõukaitse- ja kaitselistest asjaoludest tulenevalt mõistlik.

Kokkuvõtteks

- ✓ Ühine mure ühendab ja annab tõuke koostööks
- ✓ Julge mõelda kastist välja
- ✓ Ära jäta jonni ja usu endasse
- ✓ Tee midagi, mis on päris ja annab asjadele lisandväärtust
- ✓ Otsi koostöö võimalusi ka väljaspool sektorit

Tänu sõnad...

- Aitäh EPKK, et ühendate inimesi ja loote koostööd!
- Aitäh Anu Hellenurme, et aitasid mul mõista kui oluline on ringbiomajandus, kui kõik lülid on seotud - ning meie oleme oluline osa sellest!
- Aitäh kõigile, kes kuulasid!

ILUSAT PÄEVA JÄTKU!